

Asia: VN/5283/2020

Hallituksen esitys ulkomaalaislain 5 luvun muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Etelä-Suomen aluehallintoviraston, Itä-Suomen aluehallintoviraston, Lounais-Suomen aluehallintoviraston, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston sekä Pohjois-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueet (jäljempänä työsuojeluviranomainen) lausuvat luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle ulkomaalaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi seuraavaa:

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislain työntekoa ja yrittäjyyttä koskeva sääntely. Työsuojeluviranomainen kannattaa ehdotettuja muutoksia ja pitää niitä nykytilannetta selkeyttävinä.

Työntekijän ja työnantajan selvittämisvelvollisuudet (71 a § ja 71 b §)

Luonnoksessa esitetään, että työntekijän on esitettävä oleskelulupahakemuksessaan muun ohella selvitys pääasiallisista työtehtävistä. Säännöskohtaisten perustelujen mukaan tämä olisi tarpeen, jotta TE-toimisto pystyisi määrittelemään ammattialan ja arvioimaan työvoiman saatavuutta kyseisellä alalla. Myös työnantajan on esitetyn 71 b §:n mukaan annettava vastaava selvitys.

Työsuojeluviranomainen pitää tärkeänä, että lupaan määritettävä ammattiala ei perustu yksinomaan työntekijän ilmoitukseen, vaan harkinnassa huomioidaan myös työnantajan selvitys. Osapuolia tulisi ohjata kuvaamaan tehtävät mahdollisimman kattavasti. Tämä on tärkeää, jotta lupaa ei myönnetä liian kapeasti määritettyihin tehtäviin ja työntekijä päätyy työskentelemään väärällä ammattialalla. Esimerkiksi rakennusala pitää sisällään lukuisia eri tehtäviä ja olisi tärkeää, että ammattiala määriteltäisiin lupaan riittävän kattavasti.

Erityisasiantuntijan oleskelulupa (73 §)

Työsuojeluviranomainen pitää erittäin tärkeänä, että 73 §:ssä säädetään erityisasiantuntijan kriteereistä. Työsuojeluviranomainen pitää perusteltuna, että ansiotason määrittelyyn on kiinnitetty huomiota ja että palkkausta ei voi asetettuun tasoon saakka kerryttää luontoisetujen tai muiden etujen verotusarvoilla.

Työnantajan sertifiointia koskevat säännökset (76–78 §)

Esitetyissä 76–78 §:issä säädettäisiin jatkossa työnantajan sertifiointin myöntämisestä, vaikutuksesta ja peruuttamisesta. Työsuojeluviranomainen pitää hyvänä, että sertifioidujen työnantajien luettelo tulee olemaan helposti kaikkien saatavilla Maahanmuuttoviraston verkkosivuilla. Esityksessä todetaan, että myös sertifioituja työnantajia tulee valvoa, ja sen vuoksi työsuojeluviranomaiselle on tärkeää saada tieto sertifioiduista työnantajista helposti. Työsuojeluviranomainen pitää tärkeänä, että ennen sertifiointin uudelleen myöntämistä valvotaan aina myös sitä, että työnantaja on huolehtinut velvoitteistaan työnantajana ja että työehdot ovat asianmukaiset. Tarkistamisessa tulisi huomioida myös työnantajaan mahdollisesti kohdistettujen työsuojelutarkastusten havainnot.

Työnteko-oikeus ilman oleskelulupaa (81 b §)

Esitetyssä 81 b §:ssä säädettäisiin siitä, milloin ulkomaalaisella on oikeus tehdä ansiotyötä ilman oleskelulupaa 90 päivän ajan minkä tahansa 180 päivän jakson aikana. Työsuojeluviranomainen pitää erittäin hyvänä, että ajanjakso kirjataan säännökseen. Nykytilaa selkeyttää myös se, että säännöskohtaisissa perusteluissa on kuvattu niitä tilanteita, joissa työnteko-oikeuden kuluminen ei katkeaisi. Perusteluissa todetaan myös, että jos ulkomaalainen tietäisi jo ennalta, että Suomessa tehtävä työ kestää yli 90 päivää, tulisi hänen hakea työntekoon oikeuttavaa oleskelulupaa. Käytännössä epäselvyyttä on aiheuttanut se, onko ulkomaalaisella tällaisissa tilanteissa kuitenkin oikeus tehdä työtä 90 päivää ilman oleskelulupaa, jos jo työtä aloitettaessa on tiedossa, että työskentely tulee ylittämään 90 päivää. Työsuojeluviranomainen katsoo, että perusteluissa tulisi selkeästi tuoda esiin, ettei työtä voi tehdä ilman oleskelulupaa, mikäli jo ennalta on tiedossa, että työ tulee kestävänsä yli 90 päivää. Tämä ehkäisisi tilanteita, joissa 90 päivän ajanjaksoa käytetään vastoin säännöksen tarkoitusta ikään kuin oleskeluluvan odotusajan työlopuna.

Esitetyn 81 b §:n 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin oikeudesta tehdä työtä mm. asiantuntijan tehtävässä. Luonnoksen perusteluissa on kuvattu, mitä asiantuntijalla tarkoitetaan Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisessä kauppaa- ja yhteistyösopimuksessa. Perusteluissa todetaan, että asiantuntijalla ei siten tarkoiteta täsmälleen samaa kuin 73 §:n mukaisella erityisasiantuntijalla. Työsuojeluviranomaiselle jää epäselväksi, edellytetäänkö asiantuntijalta tietynlaista ansiotasoa ja

katsoo, että perusteluissa tulisi ottaa kantaa ansiotasoon ja muihin asiantuntijan kriteereihin. Asiantuntijoita koskeva sääntely aiheuttaa paljon epäselvyyttä käytännön tilanteissa, kun työnantajat pyrkivät selvittämään, voiko henkilö tulla Suomeen työskentelemään asiantuntijana ilman oleskelulupaa. Työsuojeluviranomainen pitää perusteltuna, että myös asiantuntijalta edellytettäisiin tiettyä ansiotasoa. Työstä maksettava palkka voitaisiin määritellä esimerkiksi siten, että se vastaisi vähintään keskimääräisen palkansaajan bruttopalkkaa.

Esitetyn 81 b §:n 1 momentin 4 kohdassa säädettäisiin oikeudesta tehdä työtä, kun ulkomaalainen tulee suorittamaan toisessa Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen valtiossa toimivan yrityksen työntekijänä palvelujen tarjoamisvapauden piiriin kuuluvaa tilapäistä, enintään kuuden kuukauden mittaista hankinta- tai alihankintatyötä. Työsuojeluviranomainen pitää esitystä nykytilaa selkeyttävänä mm. siltä osin, että säännökseen on täsmennetty tilapäisyyden enimmäiskesto. Esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa olisi tärkeää ottaa lisäksi kantaa peräkkäisten urakoiden solmimiseen. Urakoita voidaan solmia peräkkäin keskeytyksettä tai lyhyin keskeytyksin siten, että yksittäisten urakoiden kesto olisi enintään kuusi kuukautta, mutta urakoiden kokonaiskesto ylittäisi säädetyn tilapäisyyden rajan. Työsuojeluviranomainen katsoo, että perusteluissa tulisi tuoda esiin, ettei tällainen sopimusten pilkkominen ole lain tarkoittamaa tilapäistä alihankintatyötä. Lisäksi tulisi ottaa kantaa siihen, koskeeko kuuden kuukauden rajoitus ainoastaan tiettyä työmaata tai työkohdetta vai ylipäättään työskentelyä Suomessa ja onko asiaa arvioitaessa merkitystä sillä, jos urakkasopimuksissa sovitaan erilaisista työtehtävistä. Säännöskohtaisista perusteluista tulisi käydä ilmi, onko sellaisia tilanteita, joissa useamman peräkkäisen sopimuksen muodostama kokonaisuutta voitaisiin pitää tilapäisenä, vaikka urakoiden kokonaiskesto ylittäisi kuusi kuukautta.

Esitetyn 81 b §:n 1 momentin 5 kohdan d alakohdassa säädettäisiin jatkossa maahantulosta ansiotyöhön ilman oleskelulupaa matkailualan henkilökuntaan kuuluvana. Säännöskohtaisten perusteluiden mukaan säännöksessä tarkoitettaisiin matkatoimistoja, matkaoppaita ja matkanjärjestäjiä, jotka osallistuvat alan tilaisuuksiin tai ovat mukana matkalla, joka on alkanut sen osapuolen alueella, jonka luonnollinen henkilö lyhytaikainen liikematkalainen on. Työsuojeluviranomainen näkemyksen mukaan perusteluiden kirjaus on epäselvä. Matkalla mukana olevia matkaoppaita ei ole yleensä katsottu liikematkalaisiksi. Lisäksi perusteluissa jää epäselväksi, millainen yhteys luonnolliselta henkilöltä edellytetään maahan, josta matka on alkanut. Työsuojeluviranomainen esittää kirjauksen selkeyttämistä.

Työsuojeluviranomainen kiinnittää myös huomiota mahdollisuuteen harjoittaa elinkeinoa lyhytaikaisesti Suomessa. Esitysluonnoksen mukaan jatkossa lain 74 §:ssä säädettäisiin muun oleskeluluvan myöntämisestä sekä ansiotyötä että elinkeinotoiminnan harjoittamista varten. Säännöskohtaisten perusteluiden mukaan tämä vastaisi kansainvälisiä velvoitteita, koska Suomea sitoviin kauppasopimuksiin on usein sisällytetty myös itsenäiset ammatinharjoittajat. Esitetty 81 b §:n säännös oikeudesta työskennellä ilman oleskelulupaa koskee sen sijaan ainoastaan ansiotyötä. Työsuojeluviranomaiselle jää epäselväksi, onko esityksessä tarkoituksella rajattu 81 b §:ssä tarkoitettut tehtävät elinkeinonharjoittamisoikeuden ulkopuolelle lyhytaikaisen, enintään 90 päivän työskentelyn osalta.

Oikeus aloittaa työnteko ja elinkeinon harjoittaminen ja oikeuden kesto (81 c §)

Esitettyssä 81 c §:n 2 momentissa säädettäisiin jatkossa siitä, että jos jatko-oleskelulupahakemus on tehty aikaisemman oleskeluluvan voimassa ollessa, ulkomaalainen saa jatkaa aiemman luvan mukaista työntekoa, kunnes uuden hakemuksen johdosta on myönnetty oleskelulupa tai kielteinen päätös on tullut lainvoimaiseksi. Yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että säännös vastaisi pääosin voimassa olevaa 80 §:n 1 momenttia sillä poikkeuksella, että siinä ei enää säädettäisi työnantajakohtaisesta työntekijän oleskeluluvasta. Työsuojeluviranomainen toteaa, että muutoksena on lisäksi se, että jatkossa aiemman luvan mukaista työntekoa voi jatkaa myös silloin, kun uutta oleskelulupaa on haettu eri ammattialalle. Työsuojeluviranomainen pitää esitettyä muutosta perusteltuna ja kannattaa sitä. Muutos tulisi kuvata säännöskohtaisissa perusteluissa.

Esitettyssä 81 c §:n 6 momentissa säädettäisiin kansainvälistä suojelua hakeneen työnteko-oikeuden päättymisestä nykyistä 80 §:n 6 momenttia vastaavasti. Työsuojeluviranomainen toteaa, että tällä hetkellä työsuojeluviranomaisen on hankala selvittää sitä, onko karkottamista koskeva päätös täytäntöönpanokelpoinen. Käytännössä on ollut epäselvyyttä siitä, onko tieto päätöksen täytäntöönpanokelpoisuudesta saatavissa Maahanmuuttovirastolta vai poliisilta ja joissain tapauksissa kumpikin viranomainen on kieltäytynyt ottamasta kantaa asiaan. Työsuojeluviranomainen pitää tärkeänä, että sekä valvontaviranomainen että muut tahot voivat käytännössä varmistua työnteko-oikeuden päättymisestä.

Oikeus harjoittaa elinkeinoa (81 d §)

Työsuojeluviranomainen pitää hyvänä, että ulkomaalaislakiin lisättäisiin säännös oikeudesta elinkeinonharjoittamiseen. Työsuojeluviranomainen kuitenkin katsoo, että säännöstä tulisi selkeyttää hallituksen esityksen perusteluissa. Elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan laillista ja hyvän tavan mukaista elinkeinoa saa harjoittaa luonnollinen henkilö, jolla on asuinpaikka Euroopan talousalueella. Säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että asuinpaikalla tarkoitetaan kotikuntalain mukaista kotikuntaa. Työsuojeluviranomaiselle jää epäselväksi, edellyttäisikö elinkeinonharjoittaminen kotikuntaa Suomessa vai ETA-alueella.

Lisäksi tulisi selkeyttää, mikä on esitetyn 81 d §:n suhde oleskelulupiin. Säännöskohtaisissa perusteluissa tulisi selkeyttää sitä, voiko elinkeinoa harjoittaa, jos henkilöllä on kotikunta Suomessa/ETA-alueella, vaikka hänellä ei olisi oleskelulupaa Suomessa tai hänelle myönnetty oleskelulupa ei sisältäisi työnteko- oikeutta. Lisäksi tulisi selkeyttää, mikä on esitetyn 81 d §:n suhde esitettyyn 79 §:n (yrittäjän oleskelulupa). Epäselväksi jää, voiko ulkomaalainen harjoittaa elinkeinoa ilman yrittäjän oleskelulupaa, kun hänellä on kotikunta Suomessa/ETA-alueella, ja milloin ulkomaalaisen on haettava yrittäjän oleskelulupaa. Työsuojeluviranomainen katsoo, että perusteluissa tulisi selvyiden vuoksi ottaa kantaa myös siihen, koskeeko oikeus harjoittaa elinkeinoa turvapaikanhakijoita.

Työnantajan ja toimeksiantajan velvollisuudet (82 §)

Esitetyn 82 §:n 2 momentissa säädettäisiin mm. työnantajan velvollisuudesta toimittaa työ- ja elinkeinotoimistolle tieto palkkaamastaan muusta kuin unionin kansalaisesta, tähän rinnastettavasta tai tämän perheenjäsenestä sekä tietyistä työsuhteen ehdoista. Tiedot olisi toimitettava sähköistä asiointijärjestelmää käyttäen. Velvollisuus koskisi sekä suomalaisia että ulkomaisia työnantajia. Työsuojeluviranomainen kiinnittää huomiota siihen, että säännöskohtaisista perusteluista ei ilmene, mitä sähköisen järjestelmän käyttäminen edellyttää ja voiko tiedot toimittaa myös paperisena, jos sähköisen järjestelmän käyttäminen ei ole mahdollista esimerkiksi ulkomaiselle työnantajalle.

Esitetyn 82 §:n 4 momentin mukaan ulkomaisen työnantajan palveluksessa olevien työntekijöiden työskennellessä urakointi- tai aliurakointityössä tai vuokratyövoimana, työnantajan 1 momentissa tarkoitettua velvollisuutta ja 2 momentissa tarkoitettua velvollisuutta toimittaa tietoja työpaikan luottamusmiehelle, luottamusvaltuutetulle ja työsuojeluvaltuutetulle sekä 3 momentissa tarkoitettua säilyttämisvelvollisuutta sovelletaan myös urakan tai aliurakan antajaan. Säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että säännös vastaisi pääasiassa nykytilaa. Tosiasiassa muutos nykytilaan verrattuna on kuitenkin olennainen. Jatkossa työnteko-oikeuden varmistamisvelvollisuus olisi sekä työnantajalla että urakan tai aliurakan antajalla (säädettyjä velvollisuuksia sovelletaan myös urakan tai aliurakan antajaan). Vastuu ei siis nykyisen säännöksen mukaisesti siirtyisi työnantajalta toimeksiantajalle. Lisäksi toimeksiantajalla olisi jatkossa velvollisuus säilyttää ulkomaalaisia työntekijöitä ja työnteko-oikeuden perustetta koskevat tiedot. Työsuojeluviranomainen pitää esitettyjä muutoksia perusteltuina ja kannattaa niitä. Koska muutokset ovat olennaisia, tulisi ne kuvata myös säännöskohtaisissa perusteluissa.

Säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että 82 §:n 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan sitä, miten toimeksiantajan vastuusta säädetään rikoslain 47 luvun 6 a §:ssä. Työsuojeluviranomainen kiinnittää huomiota siihen, että esitetty 82 §:n 4 momentin sanamuoto kuitenkin poikkeaa em. rikoslain säännöksen sanamuodosta. Rikoslain mukaan luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä tuomitaan urakan tai aliurakan antajan lisäksi myös työn teettäjä. Työsuojeluviranomainen pitää erittäin tärkeänä, että myös ulkomaalaislain 82 §:n 4 momentissa säädetään velvollisuuksista urakan tai aliurakan antajalle tai työn teettäjälle. Tämä on tärkeää, jotta myös muun kuin urakatyön (esim. tuntityöt, vuokratyö) osalta toimeksiantajalla on velvollisuus mm. varmistua työnteko-oikeudesta ja säilyttää tiedot.

Esitetystä 82 §:n 4 momentissa säädetään tilanteista, joissa ulkomaisen työnantajan palveluksessa olevat työntekijät työskentelevät urakointi- tai aliurakointityössä tai vuokratyövoimana. Työsuojeluviranomainen katsoo, että tältä osin tulisi arvioida ja selkeyttää myös se, millä taholla on työnteko-oikeuden varmistamisvelvollisuus yritysrhmän sisäisen siirron tilanteissa.

Esitetyn 82 §:n 5 momentin mukaan pääurakoitsijan tai muun päätoteuttajan olisi varmistuttava rakennustyömaalla ja pääasiallista määräysvaltaa käyttävän työnantajan olisi varmistuttava telakkaalueella siitä, että alueella työskentelevällä ulkomaalaisella on työnteko-oikeus. Työsuojeluviranomainen tulkitsee säännöstä siten, että jatkossa pääurakoitsijan tai muun päätoteuttajan ja pääasiallista määräysvaltaa käyttävän työnantajan velvollisuus varmistua työnteko-

oikeudesta koskisi kaikkia ulkomaalaisia eli myös suomalaisen yrityksen palveluksessa olevia ulkomaalaisia työntekijöitä. Mikäli tämä on tarkoitus, työsuojeluviranomainen katsoo, että muutos nykytilaan verrattuna on olennainen ja sen tulisi käydä selkeästi ilmi myös säännöskohtaisista perusteluista.

Esitetystä säännöksessä ei esitetä tietojen säilytysvelvollisuutta pääurakoitsijalle tai muulle päätoteuttajalle ja pääasiallista määräysvaltaa käyttävälle työnantajalle. Työsuojeluviranomainen pitää erittäin tärkeänä, että 82 §:n 5 momentissa säädettäisiin siitä, että mainituilla tahoilla olisi jatkossa myös 82 §:n 3 momentissa säädetty tietojen säilyttämisvelvollisuus kuten urakan tai aliurakan antajallakin. Ilman kyseistä velvollisuutta ei ole mahdollista todentaa pääurakoitsijan tai muun päätoteuttajan ja pääasiallista määräysvaltaa käyttävän työnantajan noudattaneen velvollisuutta varmistua työntekijöiden työnteko-oikeudesta.

Työnantajan ulkomaalaisrikkomus (186 §)

Työsuojeluviranomaisen tietoon on tullut, että eri viranomaisilla on ollut eriäviä käsityksiä siitä, mitä 186 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetaan ilmaisulla ”ei ole oikeutta ansiotyön tekemiseen”. Työsuojeluviranomaisen käsityksen mukaan oikeutta ansiotyön tekemiseen tulisi tarkastella suhteessa siihen työhön, jota työntekijä tosiasiaassa tekee. Näin ollen oikeutta ansiotyön tekemiseen ei olisi esimerkiksi silloin, kun työntekijä työskentelee eri ammattialalla kuin sillä, johon työntekijän oleskelulupa on myönnetty. Työsuojeluviranomainen katsoo, että lain sanamuotoa tulisi selvittää tältä osin.

Esitetyn 186 §:n 2 momentin mukaan rangaistusvastuu työnantajan ja toimeksiantajan kesken määräytyy 82 §:n 4 momentin mukaan. Lainkohdan perusteluissa todetaan, että säännös säilyisi muutoin ennallaan, mutta 1 momentin 3 kohdan viittaus muutettaisiin viittamaan 82 §:n 2 momenttiin. Tosiasiassa vastuu ei kuitenkaan jatkossa jakautuisi kuten nykytilassa, vaan vastuu koskisi sekä työnantajaa että esitetystä 82 §:n 4 momentissa tarkoitettua toimeksiantajaa. Lisäksi jatkossa myös ulkomainen toimeksiantaja tai tämän edustaja voitaisiin tuomita työnantajan ulkomaalaisrikkomuksesta, koska edellytyksenä ei enää olisi se, että toimeksiantaja on Suomessa toimiva. Edellä kuvatut muutokset ovat olennaisia nykytilaan verrattuna ja ne tulisi kuvata myös säännöskohtaisissa perusteluissa.

Lisäksi työsuojeluviranomainen toteaa, että esityksessä ei säädetä lainkaan rangaistusvastuuta esitetyn 82 §:n 5 momentissa tarkoitettulle pääurakoitsijalle tai muulle päätoteuttajalle eikä

pääasiallista määräysvaltaa käyttävälle työnantajalle, vaikka näille on 82 §:n 5 momentissa säädetty velvollisuus varmistua työnteko-oikeudesta. Työsuojeluviranomainen pitää erittäin tärkeänä, että myös pääurakoitsija tai muu päätoteuttaja sekä pääasiallista määräysvaltaa käyttävä työnantaja tuomittaisiin työnantajan ulkomaalaisrikkomuksesta samoin edellytyksin kuin 82 §:n 4 momentissa tarkoitettu toimeksiantaja.

Työsuojeluviranomainen kiinnittää huomiota hallituksen esitysluonnoksen sivun 31 kirjaukseen, jonka mukaan vakiintuneen tulkinnan mukaan rikoslain vastuun piiriin kuuluvat päätoteuttaja eli työn teettäjä ja kaikki ketjun väliportaot eli urakan tai aliurakan antajat. Perusteluihin tulisi täsmentää, että tulkinnan mukaan vastuun piiriin kuuluvat ketjun väliportaot siten, että kukin vastaa oman sopimuskomppaninsa työntekijöiden osalta.

Esitetyssä 85 §:ssä muutettaisiin työsuojeluviranomaisen ilmoituskynnystä luvattoman ulkomaisen työvoiman käytön, ulkomaalaisrikkomuksen ja työnantajan ulkomaalaisrikkomuksen osalta. Jatkossa ilmoitus voitaisiin jättää tekemättä, jos tekoa on pidettävä vähäisenä eikä yleinen etu vaadi ilmoituksen tekemistä. Työsuojeluviranomainen pitää ilmoituskynnyksen yhteneväisyyden vuoksi tärkeänä, että vähäisyyskynnyksen ylittymistä kuvattaisiin mahdollisimman kattavasti hallituksen esityksen perusteluissa.

Työsuojeluviranomainen katsoo, että perusteluissa tulisi ottaa kantaa ilmoituskynnyksen osalta myös Maahanmuuttovirastolle tehtäviin ilmoituksiin seuraamusmaksun määräämiseksi, jos työsuojeluvalvonnassa havaitaan, että työnantaja on ottanut työhön kolmannen maan kansalaisen, joka oleskelee maassa laittomasti (työsopimuslaki 11 a luku).

Viranomaisten toimivallasta

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan yhtenä keskeisenä ehdotuksena on myös viranomaisten välisten vastuiden ja tehtävien selkeyttäminen sekä päällekkäisyyksien karsiminen. Ulkomaalaislain 212 §:ssä säädetään, että ulkomaalaislain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista valvovat Maahanmuuttovirasto, poliisi ja rajavartiolaitos. Säännökseen ei esitetä muutoksia. Lisäksi jatkossa Maahanmuuttoviraston toimivallasta 5 luvun mukaisissa oleskelulupa-asioissa säädettäisiin 83 §:ssä ja työsuojeluviranomaisen toimivallasta 85 §:ssä. Tällä hetkellä viranomaisten kesken on ilmennyt epäselvyyttä siitä, mikä on Maahanmuuttoviraston toimivalta työnteko-oikeutta koskevien säännösten tulkinnassa esimerkiksi voimassa olevan ulkomaalaislain 79 §:n osalta. Työsuojeluviranomainen näkee Maahanmuuttoviraston roolin työnteko-oikeutta koskevien säännösten tulkinnassa olennaisena ja pitää tärkeänä, että toimivalta myös tältä osin olisi jatkossa selkeä.

Työsuojeluviranomaisen valvontaresurseista

Esityksen tavoitteena on lisätä työperusteista maahanmuuttoa merkittävästi. Kuten luonnoksen vaikutusten arvioinnista käy ilmi, työsuojeluviranomaisen valvontatyössä on havaittu paljon puutteita sekä ulkomaalaisten työntekijöiden työsuhteen ehdoissa että heidän työntek-oikeudessaan. Vaikutusarvioinnissa todetaan, että ulkomaisen työvoiman määrän kasvaessa täytyy huolehtia siitä, että myös valvontaviranomaisen resurssit kasvavat samassa suhteessa. Työsuojeluviranomainen pitää tätä tärkeänä erityisesti siksi, että esitettyjen muutosten myötä jälkivalvonnan merkitys kasvaa, kun oleskelulupaprosessia nopeutetaan ja automatisoidaan ja työnantajien sertifiointimenettely otetaan käyttöön. Tehokas puuttuminen väärinkäyttöihin tukee myös harmaan talouden torjuntaa ja esityksessä tavoiteltuja positiivisia vaikutuksia julkiseen talouteen. Työsuojeluviranomainen pitää lisäksi tärkeänä, että myös esitutkintaviranomaisille varmistetaan riittävät resurssit tutkia havaitut rikokset ja rikkomukset.

Muuta

Työsuojeluviranomainen toteaa, että hallituksen esitysluonnoksen rinnakkaisteksteihin sivulle 135 on ilmeisesti epähuomiossa jäänyt maininta 71 b §:n 1 momentin 6 kohdasta, josta ei ole mainintaa lakiehdotuksissa sivulla 113. Lisäksi säännöskohtaisiin perusteluihin sivulle 81 on jäänyt viittaus 76 §:n 4 momenttiin, josta ei ole mainintaa lakiehdotuksissa sivulla 116 eikä rinnakkaisteksteissä sivulla 140.

Tarnaala Erik
Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Haapa-alho Noora
Etelä-Suomen aluehallintovirasto - Etelä-Suomen aluehallintoviraston, Itä-Suomen aluehallintoviraston, Lounais-Suomen aluehallintoviraston, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston sekä Pohjois-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastualueet